

Hodnoticí aktivita

Informační džungle a jak v ní nezabloudit

Anotace

Cílem této hodnoticí aktivity je seznámit se s pojmem fake news a naučit se ověřovat informace, které jsou dostupné na internetu. V dnešním zrychleném světě nás obklopují média ze všech stran. Množství informací, které děti přijímají, je každým rokem větší a větší. Proto je důležité v každém z nich rozvíjet kritický náhled na informace, se kterými se setkávají, zdůrazňovat nutnost jejich ověření, než se jim rozhodnou přijmout jako pravdivou, a také rozvíjet schopnost tyto informace třídít.

Komplexní systém hodnocení, CZ.02.3.68/0.0/0.0/15_001/0000751

Věk – cílová skupina

7. – 9. třída

Časová dotace (rozsah výuky)

1 vyučovací hodina (45 minut)

Znalostní a kompetenční předpoklady žáků

Co musí žák umět, znát

- vyhledává na internetu,
- pracuje se zdroji.

Prostorové a materiální požadavky na realizaci

PC učebna.

Internet.

Pracovní „hnízda“ pro skupinky.

Připravené fotografie k projekci.

Sdílená prezentace pro závěrečnou reflexi.

Vzdělávací obor

Informační a komunikační technologie

Očekávaný výstup

ICT-9-2-04 žák používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji.

Hodnocená klíčová kompetence

Kompetence k řešení problému

Podrobnější informace k hodnoceným schopnostem a dovednostem klíčové kompetence

Při řešení aktivity budou žáci uplatňovat následující schopnosti a dovednosti:

- Vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností.
- Vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému.

- Ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, při zdolávání problémů kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí.

Součástí hodnoticí aktivity

- Informační džungle a jak v ní nezabloudit – fotografie fake vs. real

Struktura a organizace realizace hodnoticí aktivity

Téma hodiny: Co je fake news a jak jej zkusit identifikovat?

1. V rámci evokace (hodina je vedena ve formátu E-U-R) učitel zobrazí (případně rozdá vytištěné) upravenou fotografii objektu, který žáci s určitostí znají (místní památka, obchodní centrum, zastávka...). Následně položí provokativní otázku, jak se jim po opravě objekt líbí a jaké důvody k takovéto opravě asi byly. V našem příkladu se jedná o upravenou fotografii kostela (po úpravě v aplikaci Photofilter zazděná okna). Probíhá diskuse nad tím, proč k opravě došlo. Žáci v rámci diskuse uvádějí jako důvod nejčastěji úsporu na topení, ochranu proti krádežím apod. Nechte žáky diskutovat, žádná odpověď není špatná... Diskusi učitel ukončí v případě, že žákům dojdou nápady, nebo v případě, že některý z žáků správně odhalí, že došlo k počítačové úpravě fotografie. Jako indicie k odhalení může posloužit nesprávně uvedená informace, jako např. uvedení nesprávného času (tma, světlo), ročního období (sníh v létě, kvetoucí park v zimě...).
2. Žáci by v tuto chvíli už měli správně určit téma hodiny a oblast, které se budeme věnovat.
3. Následuje vstupní test, kde si žáci sami vyzkouší rozlišit fake news od reality. V našem příkladu vytvořený v Google formuláři.
4. Po odevzdání učitel vychází ze zjištěných výsledků, postupně promítá fotografie a doptává se žáků na důvody, proč se rozhodli označit fotografii jako fake, nebo jako realitu.
5. Žáky seznámí s pojmy
 - a. dezinformace,
 - b. manipulace,
 - c. clickbait,
 - d. deep fake,
 - e. sociální síť jako ideální prostředí k šíření výše uvedeného.
6. Učitel provede ve třídě rychlý průzkum v používání sociálních sítí mezi žáky (např. pomocí nejrůznějších „hlasovátek“ jako Mentimeter, plickers apod.).
7. Ve zbývajícím čase probíhá diskuse na téma sociálních sítí. Příklad otázek:
 - a. Proč si myslíte, že tato síť je ve vaší třídě nejpoužívanější?
 - b. Lze pomocí sociálních sítí manipulovat s názory lidí?
 - c. Kdo kontroluje relevantnost (správnost) informací uváděných na sociálních sítích?

- d. Jaká jsou největší rizika sociálních sítí?
- e. Jak nám mohou sociální sítě pomáhat?

Rozsah hodnocení

Sebehodnoticí arch žáka (elektronický formulář)

Obměna hodnoticí aktivity ve výuce

Podobný kontext lze využít na témata spojená s diskusí.

